

Djævelens tre guldhår

Der var engang en fattig kone, som fødte en søn. Han havde en sejrsskjorte på, og det blev derfor spået, at når han var fjorten år gammel, skulle han blive gift med kongens datter. Kort tid efter kom kongen på besøg i landsbyen, uden at nogen vidste, det var ham, og da han spurgte, om der var noget nyt at fortælle, sagde folk: "Der er lige født en dreng med en sejrsskjorte. Han vil altid have lykken med sig, ja der er endogså spået ham, at når han er fjorten år, skal han blive gift med kongedatteren." Kongen ærgrede sig over spådommen og gik hen til forældrene og sagde: "I er så fattige. Giv mig barnet, så skal jeg sørge godt for det." De sagde først nej, men da den fremmede mand tilbød dem mange penge, gav de efter og tænkte: "Det vil jo sikkert gå ham godt. Han er jo et lykkebarn."

Kongen lagde drengen i en kasse, og da han kom til et dybt vand, kastede han den deri og tænkte: "Nu har jeg da skilt min datter af med den ubudne frier." Kassen gik imidlertid ikke til bunds, men svømmede ovenpå som et skib, og der kom ikke en dråbe vand ind. Den flød videre, til den kom til en mølle, der lå to mil fra hovedstaden, der blev den hængende i mølleværket. En møllerdreng fik øje på den, og fiskede den op. Han tænkte, at der lå store skatte gemt i den, men da han lukkede den op, fandt han den lille dreng. Han bragte ham til møllerfolkene, og da de ingen børn havde blev de meget glade og sagde: "Gud har sendt os ham." Drengen blev nu hos dem og voksede op og blev flink og god.

Mange år efter måtte kongen engang under et uvejr ty ind i møllen, og han spurgte da folkene, om den store dreng var deres søn. "Nej, det er såmænd ikke," svarede konen, "for fjorten år siden kom han drivende ned ad vandet i en kasse, og malstrømmen fra møllehjulet fik ham herhen." Det gik straks op for kongen, at det var lykkebarnet, som han havde villet drukne, og han sagde: "Hør godtfolk, kan drengen ikke bringe dronningen et brev fra mig? Han skal få to guldstykker for det." - "Som kongen befaler," svarede konen og nejede, og sagde så til drengen, at han skulle gøre sig i stand. Kongen skrev så et brev til dronningen, hvori der stod: "Den dreng, der bringer dette brev, skal øjeblikkelig dræbes og begraves. Det skal være gjort, inden jeg kommer hjem."

Drengen begav sig på vej med brevet, men for vild og

kom om aftenen til en stor skov. I det fjerne så han et lys skinne, og da han havde gået i nogen tid, kom han til et lille hus. Han gik derind og traf ikke andre end en gammel kone, der sad ved ilden. Hun blev forskrækket, da hun så ham og sagde: "Hvad vil du dog her?" - "Jeg bor ovre på møllen," svarede drengen, "og jeg skal op til dronningen med et brev, men jeg er faret vild i skoven. Må jeg ikke blive her i nat?" - "Stakkels dreng," sagde konen, "du er kommet til en røverhule. Når røverne kommer hjem, slår de dig ihjel." - "Jeg er ikke bange," sagde drengen, "og desuden er jeg så træt, at jeg ikke kan stå på benene." Derpå lagde han sig på en bænk og faldt straks i søvn. Kort tid efter kom røverne hjem og spurgte vredt, hvad det var for en dreng. "Det er et stakkels barn, som er faret vild," sagde den gamle kone, "og jeg kunne ikke nænne at lade ham gå videre. Han er på vej til dronningen med et brev." Røverne tog brevet og læste det, og de hårdhjertede mænd fik medlidenshed med den stakkels dreng. Anføreren rev brevet itu og skrev et andet, hvori der stod, at drengen straks skulle holde bryllup med prinsessen. De lod ham sove roligt til næste morgen, og da han vågnede, gav de ham brevet og viste ham den rigtige vej. Da dronningen havde læst brevet, gjorde hun, som der stod, og lykkebarnets og kongedatterens bryllup blev fejret med stor pragt. Nogen tid efter kom kongen hjem og så, at spådommen var gået i opfyldelse. "Hvordan er det gået til?" spurgte han vredt. "Jeg havde givet en hel anden befaling i mit brev." Dronningen rakte ham brevet, og han så nu, at det var blevet ombyttet med et andet. Han spurgte da drengen, hvorfor han havde bragt et andet brev end det, han havde givet ham. "Det ved jeg ikke noget om," svarede han, "det må være sket, mens jeg lå ude i skoven og sov." - "Så let skal du ikke slippe til min datter," sagde kongen rasende, "den der vil have hende til kone må først hente tre af djævelens guldhår. Hvis du bringer mig dem, skal du få lov til at beholde hende." Kongen håbede således at blive ham kvit, men lykkebarnet svarede: "Det skal jeg nok skaffe jer. Jeg er ikke bange for djævelen." Derpå tog han afsked og drog af sted.

Vejen førte forbi en stor by, og skildvagten ved porten spurgte ham, hvad for et håndværk han drev, og hvad han kunne. "Jeg kan alting," svarede lykkebarnet. "Så

kan du gøre os en stor tjeneste," sagde skildvagten, "fortæl os hvorfor kilden henne på torvet nu er ganske tør, og der ikke engang strømmer vand ud af den, medens der før strømede vin." - "Vent til jeg kommer tilbage, så skal jeg nok fortælle jer det," svarede han. Han drog videre og kom til en anden by, hvor skildvagten også spurgte ham, hvad han kunne. "Jeg kan alting," svarede lykkebarnet. "Kan du så ikke sige os, hvorfor et træ, der før bar guldæbler, nu ikke engang har grønne blade," spurgte skildvagten. "Vent til jeg kommer tilbage," svarede han, "så skal jeg nok fortælle jer det." Han drog så videre og kom til et dybt vand. Færgemanden spurgte også, hvad han kunne. "Jeg kan alting," svarede lykkebarnet. "Kan du da ikke sige mig, hvorfor jeg må blive ved at sejle frem og tilbage og der aldrig kommer nogen og afløser mig," spurgte manden. "Vent til jeg kommer tilbage," svarede han, "så skal jeg nok fortælle dig det."

På den anden bred lå indgangen til helvede. Der var bælgmørkt dernede. Djævelen var ikke hjemme, men hans oldemor sad i en stor lænestol. "Hvad vil du?" spurgte hun barsk men hun så slet ikke så slem ud. "Jeg ville gerne have tre af djævelens hår," svarede han, "ellers kan jeg ikke få lov til at beholde min kone." - "Det er rigtignok et dristigt forlangende," sagde hun, "og når djævelen kommer hjem og finder dig, er du om en hals. Men jeg har ondt af dig og skal se, om jeg kan hjælpe dig." Hun forvandlede ham derpå til en myre og sagde, han skulle gemme sig i folderne på hendes kjole. "Ja, det er altså meget godt," sagde han, "men så er der også tre ting, jeg meget gerne ville vide. For det første, hvorfor en kilde, hvoraf der ellers flød vin, er tørret ind, og der nu ikke engang kommer vand ud af den, for det andet, hvorfor et træ, som før bar guldæbler, nu ikke engang bærer blade, og for det tredje, hvorfor færgemanden må blive ved at sejle frem og tilbage, uden at der kommer nogen og afløser ham." - "Det er nogle svære spørgsmål," sagde hun, "men sid nu bare stille og pas på, hvad han siger, mens jeg trækker hårene ud."

Om aftenen kom djævelen hjem, men næppe havde han stukket hovedet indenfor døren, før han mærkede, at luften ikke var ren. "Jeg lugter menneskekød," sagde han og snusede. Han søgte alle vegne, men fandt ikke noget. "Nu har jeg lige fejlet og gjort i orden," skældte oldemor, "og så roder du op i det hele. Du lugter også altid menneskekød. Sæt dig nu pænt ned og spis din aftensmad." Da han havde spist og drukket, var han træt og lagde hovedet i oldemors skød, for at hun

skulle lyske ham. Det varede ikke ret længe, før han sov og pustede og snorkede. Så rev den gamle et guldhår ud og lagde det ved siden af sig. "Av," råbte djævelen, "hvad er det, du gør?" - "Jeg havde onde drømme," svarede oldemor, "og så tog jeg fat i dit hår." - "Hvad har du da drømt?" spurgte han. "Jeg drømte, at en kilde, der tidligere flød med vin, nu var tørret ind, så der ikke engang kom vand ud af den. Hvor kan det dog være?" - "Det er bare fordi der sidder en skruptudse under en sten i brønden," svarede djævelen, "når den bliver slået ihjel kommer der vin som før." Oldemoderen lyskede ham igen, til han faldt i søvn og snorkede, så ruderne klirrede. Så trak hun det andet hår ud. "Av," råbte djævelen, "hvad er det dog, du gør?" - "Du må ikke være vred," sagde hun, "jeg gjorde det i drømme." - "Hvad har du nu drømt?" spurgte han. "Jeg drømte, at der var et æbletræ, som før bar guldæbler og nu ikke engang bærer blade," svarede hun, "hvoraf tror du, det kan komme?" - "Ja, det skulle de bare vide," grinede djævelen. "Der sidder en mus og gnaver på træets rod. Når den bliver slået ihjel, bærer det guldæbler igen, men hvis det varer ret længe, går træet helt ud. Lad mig nu være i fred. Hvis du forstyrrer mig en gang til, får du en lussing." Oldemor snakkede godt for ham og lyskede ham, til han faldt i søvn igen. Så trak hun det tredje hår ud. Djævelen for rasende op og ville slå løs på hende, men hun beroligede ham og sagde: "Jeg kan da ikke gøre for, at jeg har onde drømme." - "Hvad har du nu drømt?" spurgte han, for han var alligevel lidt nysgerrig. "Jeg har drømt om en færgemand, der beklagede sig, fordi han måtte blive ved at ro frem og tilbage, uden at nogen løste ham af," svarede hun, "hvor kan det nu være?" - "Den dumrian," svarede djævelen, "han skal bare give en af dem, der kommer, rorpinden i hånden, så er han fri, og den anden må færgen i hans sted." Da oldemor nu havde fået de tre hår og fået at vide, hvad hun ville, lod hun den gamle synder sove i ro lige til den lyse morgen.

Da djævelen var gået ud næste dag, forvandlede den gamle myren til menneske igen. "Der har du de tre hår," sagde hun, "og du har vel også hørt, hvad djævelen har sagt." - "Ja, det har jeg," svarede han, "og jeg skal nok huske det." - "Så er du jo hjulpet," sagde hun, "og nu drager du vel af sted igen." Han takkede hende mange gange for hendes hjælp og begav sig glad og fornøjet på vej. Da han kom til færgemanden spurgte denne, om han så kunne svare ham på spørgsmålet. "Sæt mig først over svarede lykkebarnet,

"så skal jeg sige dig, hvornår du kan slippe fri." Da de havde nået den anden bred, fortalte han ham, hvad djævelen havde sagt, og drog så videre, til han kom til byen med det ufrugtbare æbletræ. Skildvagten ville også høre hans svar, og han sagde så, som djævelen havde sagt: "Dræb den mus, der gnaver på træets rod, så vil det bære guldæbler igen." Skildvagten takkede ham mange gange og gav ham to æsler belæssede med guld. Derpå drog han til byen, hvor den indtørrede kilde var. Han fortalte skildvagten, hvad djævelen havde sagt. "Der sidder en skrubbudse under en sten i brønden," sagde han, "når I slår den ihjel, flyder der igen vin." Skildvagten takkede mange gange og gav ham også to æsler belæssede med guld.

Endelig kom lykkebarnet hjem til sin kone, som blev meget glad, da hun så ham og hørte, hvor godt det var gået ham. Han gav nu kongen de tre guldhår, og da denne så alt guldet, blev han helt velfornøjet og sagde: "Nu har du jo opfyldt alle betingelser og må gerne beholde min datter. Men fortæl mig, hvordan du har fået fat på den masse guld." - "Jeg kom over en flod, hvor det lå som sand på bredden," svarede lykkebarnet, "og så tog jeg det med." - "Kan jeg også få noget af det?" spurgte kongen begærlig. "Så meget I vil," svarede han, "der er en færgemand, som ror jer over. Så kan I fylde jeres poser." Kongen skyndte sig af sted, alt hvad han kunne, og da han kom ned til floden, vinkede han ad færgemanden, for at han skulle komme og sætte ham over. Manden kom også og lod ham gå ned i båden, men da de kom til den anden bred, gav han ham rorpinden i hånden og sprang i land. Til straf for sine synder måtte kongen nu færge frem og tilbage, og hvis der ikke er kommet nogen og har løst ham af, sidder han der endnu.

* * *